TO THE REAL PROPERTY OF THE PARTY OF THE PAR

מדור הבחינות

מינהל הסטודנטים

מספר סידורי 7015071

מס' מח' 61:	המחברת נבדקה ביום:
1: מטלה: 1 מטלה: 1	הציון:
שנת: תש"ע סמסטר: 2 מועד: 1 מסטר: 99 קורס: 01 545 (01	חתימת המרצה:
	מם׳ סידורי מתוֹך מחברות

- 1. עליך להבחן בחדר בו הנך רשום.
- הנח ליד המשגיח בבחינה את חפציך האישיים כגון: תיקים, ספרים, מחברות, מכשירים סלולריים, קלמרים וכו׳.
- אסור להחזיק בהישג יד חומר הקשור לבחינה/לקורס אלא אם הותר הדבר בכתב על ידי המרצה ורק בהתאם למותר.
- מסור למשגיח/ה על הבחינה תעודת זהות וכרטיס. נבחן חתום ותקף לסמסטר בו מתקיימת הבחינה.
- 5. היציאה לשירותים במהלך הבחינה אסורה בהחלט. נשים בהריון ונבחנים באישור מתאים רשאים לבקש מהמשגיח/ה לצאת. היציאה בליווי המשגיח/ה ובהתאם לנוהלי האוניברסיטה.
- 6. נבחן היוצא ללא רשות מחברתו תפסל ותועבר לועדת משמעת.
- יש להישמע להוראות המשגיח/ה. אין לעזוב את חדר הבחינה ללא קבלת רשות. חל איסור מוחלט לפנות לנבחנים אחרים בכל עניין ודבר. בכל עניין פנה למשניח/ה.
- בתחילת הבחינה מלא את פרטיך האישיים ע"ג המחברת. תלמיד שקיבל לידיו שאלון ואין ברצונו להיבחן, חייב להמתין 1/2 שעה בכיתה מתחילת

				<i>יי</i> עד	
מס׳ קורנ		31	19 54	90	
מחלקה	Cir	n	ריך <u>כל</u>	17/5 M	
			Tes		
מבחן חז					

הוראות לנבחן

- הכחינה. תלמיד שעזב את האולם אחרי חלוקת השאלונים או לא מסר את מחברתו עד תום הבחינה או מסר מחברת ריקה - דינו כדין נכשל. הריאת השאלוו מותרת רה לאחר הבלת רשות
- 9. קריאת השאלון מותרת רק לאחר קבלת רשות המשגיח/ה.
- יש לכתוב את התשובות בדיו, בכתב ברור ונקי על עמוד אחד של כל דף. אין לכתוב בשוליים, הכותב טיוטה יקדיש לה את הצד הימני של המחברת ואת ההעתקה הנקיה יכתוב בצד השמאלי. את הטיוטה יש למחוק בהעברת קו. אסור לתלוש דפים מן המחברת.
- 11. עבר הנבחן על תקנות הבחינות, תשלל ממנו הרשות להמשיך בבחינה, והוא יועמד לדין משמעתי.12. משר זמן הכחינה מצויין כראון השאלון עם הודעם בדעם בדעם היינה מצויין בראון השאלון.
- משך זמן הבחינה מצויין בראש השאלון. עם הודעת המשגיח/ה כי תם הזמן, על הנבחן להפסיק את הבחינה, למסור את המחברת עם השאלון ולצאת מאולם הבחינה. מחברת שלא נמסרה בתום ההודעה לא תיבדק.
- 13. אחזקת מכשיר טלפון סלולרי (אפילו סגור) ברשות הנבחן, מביאו מיידית לפסילת הבחינה.

121/302

ועדת המשמעת מזהירה! נבחן שיימצאו ברשותו חומרי עזר אסורים או ייתפס בהעתקה, ייענש בחומרה עד כדי הרחקתו מהאוניברסיטה.

הוראות לנבחן בנושא סריקה:

אין לכתוב במחברת בעפרון. יש לכתוב בעט בצבע כחול כהה או שחור בלבד. אין להשתמש בנוזל מחיקה (טיפקס). אין לכתוב בשוליים משני צידי הדף. מחברת בכתב מרושל משפיעה על תוצאות הסריקה.

 ${f J}^{-1}$

בסייד

B. 3°

בדיקה נעימה!

הערה: ישנן שאלות שחרגו קצת ממקומן אך הן על חשבון הדף שניתן כתוספת.

0/0/4

מבחן פשרה במשפט העברי:

<u>שאלה מספר 6:</u>

א.רי חלפתא ורבי שמעון בר יוחאי חיו שניהם בתקופה של חורבן בית המקדש. כך מסופר כי 40 שנה קודם לחורבן הרומאים כסמל לריבונות נטלו מידיהם את היכולת לפסוק בדיני נפשות ומשחרב בית המקדש ניטלה היכולת לפסוק בדיני ממונות, שכן השפיטה היא הליך אלוקי, עקב המצב הרוחני בעם נחרב בית המקדש ואיתו הלכה השכינה. מכיוון שהלבבות לא מוכשרים והשכינה לא נמצאת אומר רי חלפתא כי אינו יודע את הדין, זה לא שהוא אינו יודע אלא שהשכינה שהיא חלק מהדין לא נמצאת ולכן אינו יכול לשפוט את דבר השם, זאת לעומת ר' עקיבא שכשפונים אליו רק אומר לבעלי הדין שידעו שאלוקים עימם בדין, שכן זה היה לפני תקופת החורבן בא"י עת הייתה השכינה חלק מן הדין.

ב. ברכיהו ליפשיץ לומד ממקור זה על כך שהסיבה לקבלת עמדתו של הריב״ק כהלכה כי הפשרה היא מצווה היא יראת הדין. טעות של דיין בדיני ממונות נחשבת חמורה ביותר ולפיכך עקב הפחד שלהם מטעות זו, מעדיפים לפשר בין הצדדים. כך כאשר הצדדים יודעים שהשכינה אינה נמצאת עקב המצב הרוחני של העם, הם מפחדים לטעות ולכן מעדיפים את הפשרה. והרי אם רבי חלפתא ורבי שמעון בר יוחאי פחדו לדון לפי דין תורה אזי בימינו ידונו לפי דין תורה!!

<u> שאלה מספר 8</u>

מהם להתנהגות מוסרית.

א.פגשנו את ערך השלום בשלוש משמעויות שונות: האחת, שלום אידיאלי. כך ישנו מקור המספר על אדם שהפסיד בבית הדין ולמרות זאת יצא הוא מאושר ומזמר. הסיבה לכך שיצא שמח למרות הפסדו היא כי הוא ידע שמשנעשה הדין, נעשה אמת, האמת היא שהוא חייב בממון ומרגע שנעשה אמת יש שלום כי שלום זה כשרצון השם מתקיים, כלומר שלום אידיאלי. פירוש נוסף שלום במובן של סדר חברתי. את המקור של קורח שמציע למשה למנות שרי אלפים כדי שיעשו שלום ניתן לפרש כסדר חברתי ופירוש שלישי שלום בין חברים זהו הפירוש אותו אומר ריבייק ולכן הוא סובר שכשיש דין אין שלום, כי אז הצדדים לא יוצאים מפוייסים, חברים אלא נשארת היריבות. (יש לציין כי ערך השלום הינו סובייקטיבי).

ב.צדקה במשפט במובן אחד ראינו בסיפור על דוד כי כאשר בעל דין עני הפסיד, הוציא מכיסו המלך דוד ונתן לו כלומר נתינה אובייקטיבית של עזרה כלכלית. מובן אחר שראינו צדקה היא בפירוש שנתן אחד החכמים, כי עצם עשיית הדין וההגעה אל האמת האלוקית היא הצדקה עצמה. אך המובן עליו דיברנו ברוב המקורות היא צדקה שפורשה מלפנים משורת הדין. כלומר, צדקה הינה ערך אובייקטיבי שנמצא על סקאלה ולפעמים היא חלק מהדין (כמו תום לב) ולפעמים לא. הריבייק סבר כי צדקה במובן של מלפנים משורת הדין לא הולכת עם הדין ולכן יש צורך בפשרה. יש שפירשו את אה "כעשית הישר והטוב", מה זה טוב! להסתכל על המצוות שאנו מצווים ולהקיש

1) CHICC - Lig While 29 (i.g) While 29 (i.g) While 29 (i.g. h. 2 CEEb)

שאלה ראשונה:

1.הגישות המרכזיות על שיקול הדעת של המפשר מתייחסות למסי שאלות, ראשית האם רשאי במסגרת שיקול דעתו להציע פשרה כשיש דין ברור, התקבלה הדעה שכן. בנוסף ישנה סוגיה של היחס לדין.האם במסגרת שיקול דעתו רשאי הדיין להתחיל מנקי מוצא של הדין המהותי! האם יכול לפסוק כמוהו במסגרת פשרה! ישנן דעות מרכזיות שתומכות בגישת ריב"ק כי פשרה אינה חלוקה באמצע, אלא ראשית בוחנים את הדין ואז מוסיפים ערכים כגון שלום או צדקה, ואם הדין שיוצא הוא עדין הדין המהותי אין בעיה בכך. ואילו יש גישה הסוברת כי מלכתחילה מדובר בשיקול דעת רחב ללא קשר לדין, מסתמכת למשל על המקור שאומר שלשפיטה דרוש דיין אחד אך לפשרה עקב שיקול הדעת הרחב דרושים שלושה. גישה נוספת בשיקול הדעת של המפשר מתייחסת לשאלה האם הוא יכול לקבוע פשרה בינארית? כפי שציינתי יש האומרים שאם אחרי הדין בתוספת ערכים רק צד אחד חייב אז ניתן לפסוק פשרה בינארית. ישנה דעה שאומרת כי מותר לסטות מהדין אך לא להפוך אותו. גישה אחרת אומרת ששיקול הדעת של המשפר האם אפשר לעשות פשרה תלויה קודם בשאלה האם הצדדים באן עם ידיים נקיות, אחרת האם שני הצדדים חושבים שהם צודקים או שמא יש פה ניסיון סחיטה. ישנה דעה שאומרת כי השיקול דעת הוא רחב, אך כדי לבחון זאת שוקלים האם זה נכון בעיני אדם סביר.

ב. גישות השופטים במשפט הישראלי השתנו במהלך הזמן. בתחילה קבע בימייש לאחר שבחן את מושג הפשרה במייע כי צדדים שהולכים לפשרה מסתמכים על כך שלא יפסידו לגמרי אלא יפסק חלק לטובתם וחלק לרעתם, כלומר קבע כי למפשר אין שיקול דעת עד רמה של פשרה בינארית. אך הפסיקה התהפכה **בפס"ד איגיאפוליס** בו השופט אילן אשר קרא את סי 79(א) לחוק ברוח שטר הבוררות בין דין לבין פשרה, קבע כי ישנה הזכות לביה"ד לפסוק בהתאם לדין, שכן השופט יכול ללכת במסי דרכים בין אם לפי ערכי השלום והצדק ובין אם לפי הדין המהותי וגם פסק כי מותר לפסוק פשרה בינארית שכן הצדדים הם אשר היו צריכים לתחום את הפשרה.

ג. <u>בונוס:</u> תרומה חשובה שלמדתי היא לדעת בבית משפט כי כשהשופט או דיין מציע לנו כעורכי דין פשרה לתחום את הפשרה בסכום ולשאול האם הוא הולך לפי הדין המהותי כנקודת מוצא או לא. אציין שלי אישית כמתמחה בפרקליטות המדינה הצופה בדיונים בעליון זה תרם רבות בהבנה מדוע תמיד ביוזמת השופטים כבר מתרחשת התחימה בין למשל 4 מליון ל7 מליון, כי רק כך יסכימו הצדדים לפשרה מכיוון שהם מכירים את פסייד איגיאפוליס ויודעים כי לא נקבע שזהו מקרה חריג.

<u>שאלה מסי 5</u> :

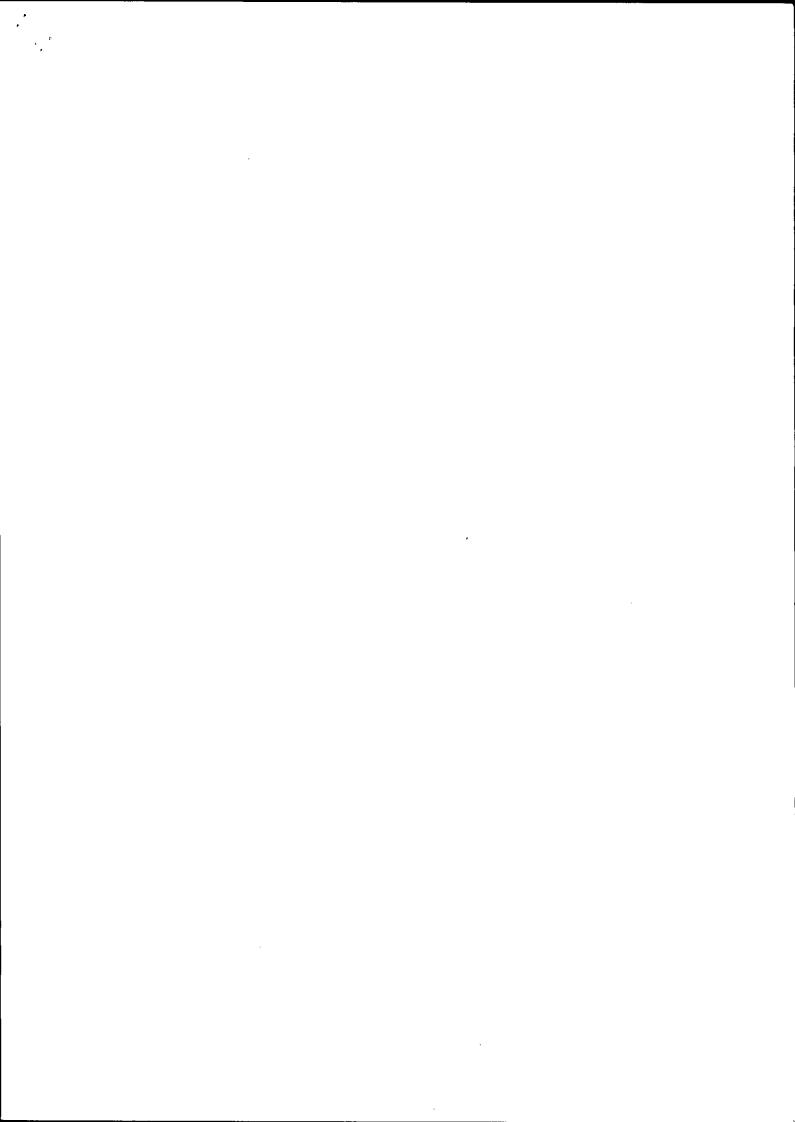
3142

Porto

1. החשיבות בשימור דעת המיעוט היא ממספר סיבות בין אם כשיש צורך להקל ניתן להסתמך על דעת מיעוט ,בין אם מהסיבה של ספרי הלכה כגון שולחן ערוך אשר בנויים על הצגת הדעת וקביעת ההלכה לפי רוב (ללא דיון פי בניגוד לאחרי רבים להטות) אך אולי חשוני בניגוד בניגוד לאחרי רבים להטות) אך אולי חשוני בניגוד לאחרי רבים להטות אך אולי חשוני בניגוד היא בכך שהיא מציבה פעמים רבות את הגבול לדעה שהתקבלה. בניגוד לאחרי רבים להטות) אך אולי השוני בדורות יביא לכך שהמיעוט יהפוך לרוב, אך הסיבה העיקרית

2. דוגמה אחת לכך היא בשימוש בדעת המיעוט של רי אליעזר. דעת רי אליעזר כי יש ללכת לפי הדין ולא פשרה נדחתה והתקבלה דעת ריב"ק כי הפשרה היא מצווה. אך דעתו של רי אליעזר משמשת כגבול דיוני למצוות הפשרה. ר' אליעזר התבסס על אי זלזול בדין, כי המשפט לאלוקים הוא. וכך נקבע כדעת תנא כי כשנגמר הדין אי לא ניתן יותר לבצוע. הסיבה לכך היא הסיבה של ר' אליעזר, כי אז יש זלזול בדין, הרי פסק הדין כבר ניתן והוא דבר השם, אז כיצד ניתן לבטלו?. כלומר הנימוק של ר׳ אליעזר התקבל כגבול דיוני ְשל מצוות הפשרה לפי אלשלים להיג מוסך המנהם ליצוחו דוגמה נוספת ניתן לראות במחלוקת מה זה גמר הדין? התוספתא אמרו מרגְע שהוחלט הדין גם אם

\0

לא נאמר ורשייי מרגע שנאמר פלוני חייב, פלוני זכאי. דעתו של רשייי התקבלה, אך מרגע שהתוספות קבעו גם את השבועה כחריג לפשרה לאחר סיום הדין, בא אור זרוע והב״ח ואמרו שדעת המיעוט של התוספות למתי נגמר הדין חלה על החריג השבועה שהן הוסיפו. כלומר השתמשו בדעת המיעוט שלהם שלא התקבלה כבסיס לדעתם. (יש לציין כי התקבלה לדעת' דעת השייך כי חריג השבועה חל גם לפי פרשנות רשייי).

<u>שאלה מספר 7- שאלת חובה:</u> שים לב כי אמרת שסעיף א אינו רלוונטי ואין לענות עליו

ב. בשאלה האם דיין אמור לשכנע את הצדדים באופן פעיל להליך של פשרה חלוקות הדעות, ישנה דעה של הסמייע שסובר כי אכן על הדיין לשכנע את בעלי הדין, עליו לפנות לליבם ולהציג להם את יתרונות של הפשרה. לעומת זאת ישנה דעה של הט"ז שאומר כי הדיין לא אמור לשכנע את הצדדים. הדיין מציג בתחילת הדיון את האפשרות ללכת או לפי הדין או לפי פשרה ובעלי הדין הם אלו שמחליטים בכך הוא מקיים את מצוות הפשרה. כלומר לפי פרשנותו המצווה היא לא לכפות פשרה אלא להציעה , ועצם ההצעה כבר בתחילת הדיון מדגימה את חשיבות הפשרה. ישנה דעה (שויְע אם אינני טועה) שקבע כי רשאי לבצוע, יש שפירשו זאת כמותר לכפות פשרה. אציין כי תקנות בית הדין הרבני אומרות כי ניתן לנסות לשכנע לפשרה באופן פעיל אך אין לכפות. למרות שבפועל בתי הדין כמו למשל בבד"ר יא כן כופים כאשר במקרה שם דובר על כפייה לפשרה כדי למנוע שבועה.

ג. במשפט העברי התפקש המונח ה״מצוה לבצוע״ במספר אופנים. ישנה פרשנות שאומרת כי המצוה לבצוע חלה על הדיינים כאשר ישנו דין. וחלה על הצדדים כאשר אין דין. כך ניתנה הדוגמה של שתי אוניות אשר אחת טעונה ואחת לא והמיצר צר ורק אחת יכולה לעבור. יש מי שאמר שאם אחת טעונה היא תעבור ואם שתיהן לא טעונות אז אחת תעבור והיא תפצה את השניה. אך בשאלה כיצד יוחלט נקבע כי למעשה לדין אין לכך פתרון ולפיכך כאשר לדין אין פתרון ניתן לכפות פשרה. חובה הפשרה, על מי החובה! כשאין דין המצוה לבצוע חלה על הצדדים אך כאשר יש דין המצוה לבצוע חלה על הדיינים. הנציייב סבר כי מצווה לבצוע כאשר יש דין שאינו מביא לידי שלום. בנוסף, במשפט העברי עלתה השאלה האם מצווה לבצוע היא גם מצווה לכפות פשרה לכך ישנן דעות רבות. יש דעה שאומרת כי על מנת למנוע שבועה מותר לכפות פשרה. יש דעה הסוברת כי כאשר יש ספק ראייתי מותר לכפות פשרה. יש דעה של הרדב"ו כי כאשר יש ספק משפטי מותר לכפות פשרה. וליתר בטחון רק אציין כי הריב"ק שקבע כי מצווה לבצוע, פירש את זה כהליך בו פונים לדין ועליו מוסיפים או את ערך הצדקה או את ערך השלום. ובנוסף מצווה לבצוע התפרש גם כמצווה לנסות להגיע לפשרה לפני שמגיעים בכלל לדין כמו אהרון הכהן. (כל זה כמובן מבוסס על קבלת המושג ביצוע כפשרה.)

מבחן בקורס במשפט עברי הפשרה במשפט העברי - 99-545-01

ושדת תמשמעת מזהירה! נפחן שימצאו ברשותו חומרי עזר אסורים או יתפס בהעתקה יענש בחומרה עז' כדי הרחקתו מהאוניברסיטה.

הנחיות מועילות:

- א. קיראו את כל השאלות בטרם תתחילו לענות.
- ב. ארגנו את תשובתכם וענו רק על שנשאלתם.
 - ד. כל חומר עזר אסור בשימוש.

			ה. משך הבחינה שעתיים.
	<mark>ספות או חריגה אל השוליים לא תיקרא</mark>		
		שורות.	<u>חשוב</u> : דעו! אין צורך בכל ה <i>י</i>
		זקום למקרה הצורך.	ז. בעמוד האחרון יש תוספת מ
\sim			
91	-1/xc 5 6 12	של 20 נקודות	בחירה: לפניכם 8 שאלות י
'	,	2 והודות	שאלה 7 היא שאלח חורה. של 00
		ע השאלות הנותרות,	יש לענות על 4 שאלות מתוך שבי 1 יש ביא
•	בהצלחה	16 The ,5 180.	1:Re =
		(b) stre	:
	June 13		<u>שאלות:</u>
	ר במשפט העברי? (10)	שר לשיקול הדעת של המפשו	ת. מהם הגישות המרכזיות באי באי
	ה האמורה? (10) יה האמורה? (10)	בי ווייית פוני בי החום לשאר זישראלי האזרחי ביחם לשאר	ב. מהן ג <u>ישות הש</u> ופטים במשפט ד
· m 76 ?	בוגרי הקורס "הפשרה במשפט העברי"		
187 /100 D	, <u></u>	- · · · - · · · · · · · · · · · · · · ·	•
ישני וליני – יוני – ייקני, –			
بر حمار	· .		
(1) — —			
15,1			
- (100) - (100) - (100)			•
رداس			
		And the second s	
			•
· ·			
	•		
		Party.	
****	and the second s		
	63		•

المارين المارين الالارين المارين المارين المارين

1

	בסייד

	2. א. האם האפיון של תביעה משפטית מסויימת כתביעה שהדין
ولا مدور على الم الله مدولة المن الم) נ המשפט העברי, שמקרה זה אינו ראוי לפשרה? (10)
	(10) 1837 18 13 8 11 11 17 18 3
וטה אין לבצוע, יענה על השאלה הקודו	ב. האם רבי שמעון בן מנסיא, הסבור שמשיודע להיכן הדין נו
	באופן שונה מרבי יהושע בן קרחה?(10)
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
-	
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	

4. א. משקלו של ה"רוב" במשפט הוא רב. למרות זאת, מצאנו בתלמוד כלל לפיו "אין הולכין בממון אחר הרוב". גם במשפט הפלילי המודרני אין מרשיעין על בסיס משקל של רוב ונדרש להוכיח את האשם מעבר לכל ספק סביר. כיצד ניתן ליישב כללים אלו עם העובדה שגם במשפט הפלילי וגם בדיני ממונות מכריעים את הדין, בסופו של דבר על פי רוב דעות השופטים/דיינים? (10)

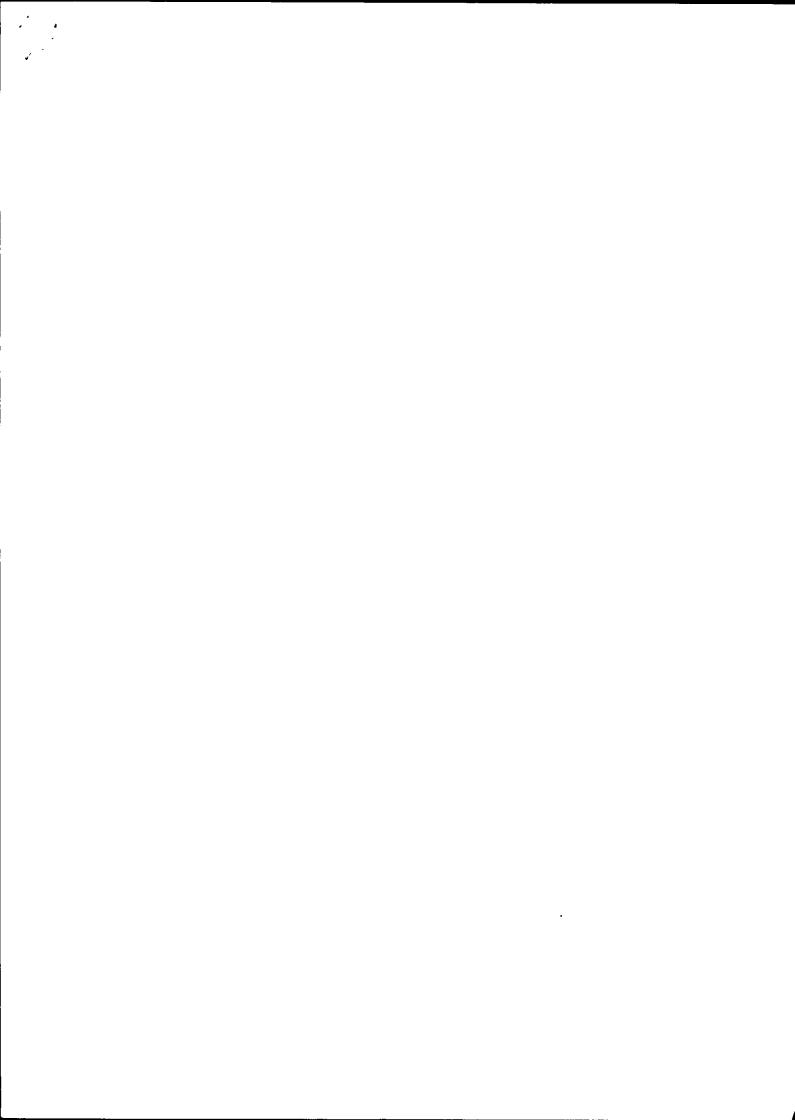
ב. (1)תארו את הפרדוקס שנוצר במצב שבו רוב הדיינים שותפים לדעה אחת אך הם חלוקים באשר לנימוקים. (2)מה הדין, על פי המשפט העבר? (3)מה הדין במשפט הישראלי?. (10)

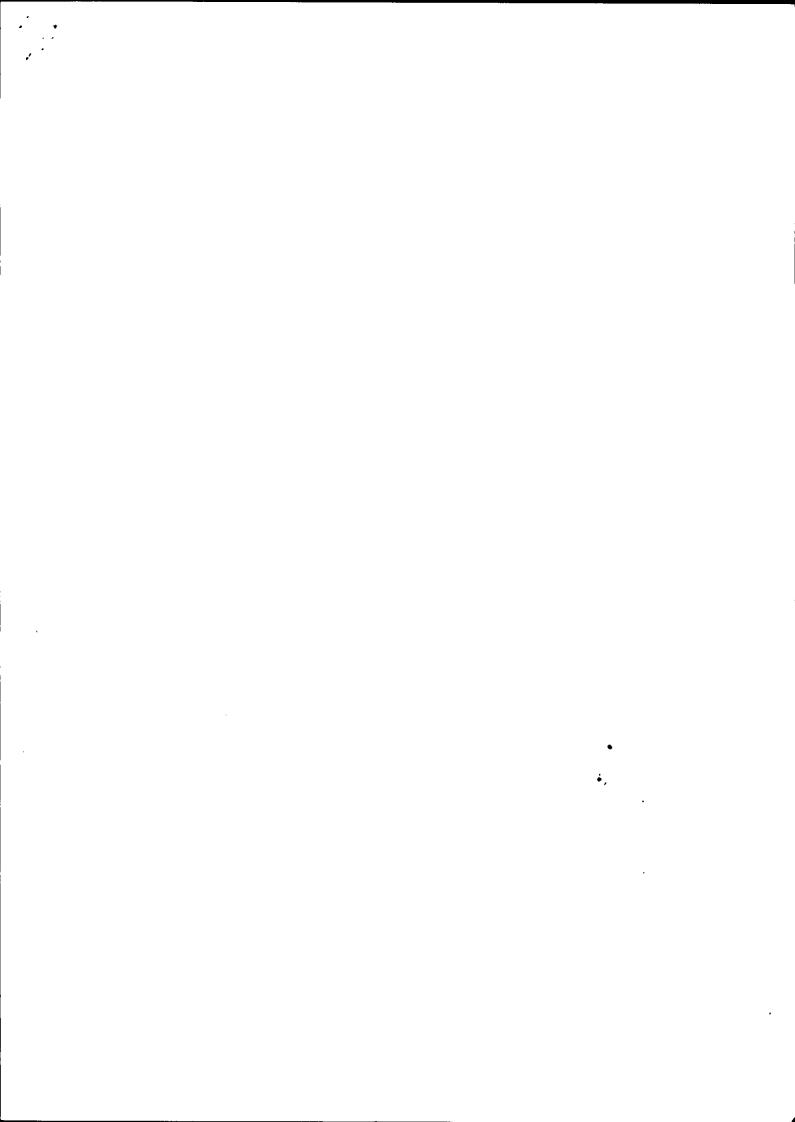
	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
		•
		,
		-
		·
		-
		_
		•
		-
		-
	·	-
		-
		_
		\wedge
	5. המשפט העברי התאפיין בשימור דעת המיעוט (או הדעה שלא נתקבלה להלכה). כך למשל במשנה	; - /
	שהיתה לַקודקס הראשון נאמרו פעמים רבות גם דעת הרוב וגם דעת המיעוט.	,
C>2 2.	1. מהי החשיבות בשימור דעת המיעוט? (10) בעמשב איי שיין	7
カヤン	נ. המשפט העברי התאפיין בשימור דעת המיעוט (או הזעה שלא נתקבלה להלכה). כך למשל במשנה שהיתה לקודקס הראשון נאמרו פעמים רבות גם דעת הרוב וגם דעת המיעוט. 1. מהי החשיבות בשימור דעת המיעוט? (10) לנאשבים בשימור דעת המיעוט? (10) לנאשבים ביתו להדגים זאת בסוגיית הפשרה? (10) גוון (12 (14 (15	-
		_ \
		1)
		- ショ
		1
		_
	· '7 2 2 2 3	760 24
	4 · Phes	

40.70	
	ל, א. כיצד ניתן להבין שגדולי התנאים כרבי יוסי בר חלפתא ורבי שמעון בר יוחאי אומרים יודעים לדין דין תורה או שמחים על כך שניטלו דיני ממונות בזמנם? הסבירו את התופעה ב לדורות קודמים. (10) ב. ב. מה לומד ברכיהו ליפשיץ מהמקור הנ"ל? (10)
***	ב. ב. מה לומו בו כיהו ליפשיץ מהמקוד הב לי (10)
	-14 21
· 	
· <u>· · · · · · · · · · · · · · · · · · </u>	
12 (1) 12	(10) 1/2 (10) , 31/10; A (1/2) A
	ל"א. על מי חלה המצוה לבצוע? השוו לפשרה כפויה: ב. האם דיין אמור לשכנע את הצדדים באופן פעיל להסכים להתפשר/להליך של פשרה?(10 ג. על פי תשובתכם לשאלה הקודמת, הסבירו כיצד התפרשה במשפט העברי ה"מצוה לבצוע
	ג. על פי תשובתכם לשאלה הקודמת, הסבירו כיצד התפרשה במשפט העברי ה"מצוה לבצוע
	327 -11,000 11 8
	112 AC)
177	1341,34
رير <u> </u>	
1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 -	
	E Rinu

	בס"ד.
	·
	8. ויהי-דוד עושה צדקה ומשפט; אמת משפט שלום שפטו בשעריכם.
	. וֹיהי-דוֹדָ עושה צדקה ומשפט; אמת משפט שלום שפטו בשעריכם.א. באילו משמעויות שונות פגשנו את ערך ה"שלום" במשפט? (10)
	ב. באילו משמעויות שונות נתפרש המונח 'צַדקה' במשפט,?(10)
	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
	Maria de la companya della companya
-	
,	
<u>-</u>	
	- In the state of
	,

10'0
3 nan & (7)20 Nisti
\(\alpha\)
M(c)
.K)'()
11x x132/
1) - 10 Care Las Act - 100 100 - 100
M - 300 - 12
Lete May - 38/1, 5
1N 1 × 1
inell (mr
•
-

